

Úr almenna orðaskiftinum um talu Jens O. Krag's í fólkatínginum

Krag vil samráðast um möguleg færoyisk krøv aftaná lögtingsvalið

Hann sigur soleiðis í innleiðingartalu síni:

»Færoernes landsstyre har forelagt regeringen en beslutning af Færoernes lagting om at søge gennemført en række ændringer i hjemmestyreløven af 1948. Regeringen er rede til at optage drøftelser herom med de færøske myndigheder, og finder, at sådanne drøftelser bør påbegyndes efter lagtingsvalget i november.

Det færøske hjemmestyre har endvidere anmodet regeringen om at foranledige, at Færoerne får en direkte repræsentation i Nordisk Råd. Regeringen vil tage denne anmodning op til drøftelse med folketingspartier, således at spørgsmålet kan være afklaret inden Nordisk Råd's næste session.»

Føroya vinurin Niels Westerby tekur sterkt og greitt undir við statsministrarum og føroyingum í ynskjunum um, at Føroyar skulu gerast limur í norðlendsku ráðnum.

Hann málber seg soleiðis í talu síni Føroyum viðvíkjandi:

Jeg må om Færoerne sige, at jeg mener, det er rigtigt, at færinger får en selvstændig repræsentation i Nordisk Råd. Det skulle være en selvfølge i Grundtvigs fædreland, hvor men altid har sagt, at de nordiske folk skal finde ind til sig selv og derigennem finde ind i det nordiske fællesskab, at man giver færingerne deres selvstændige repræsentation i Nordisk Råd. Kan være, at regeringen og andre kan henvise til, at der er vanskeligheder med hensyn til Ålandserne, ligesom der kan være problemer med, hvordan man ser på det fra norsk, finsk og svensk side. Jeg mener, det i hvert fald fra dansk side bør siges klart, at vi ønsker, at Færoerne repræsenterer selv stændigt i Nordisk Råd, og at det færøske flag kommer til at veje der side om side med de andre nordiske flag. Det bør efter min opfattelse være en selvfølge, at vi indtager den holdning fra dansk side.

Dam, fólkatíngsmaður, flytur roðu um:

tey sosial málini, sjúkrahús- og heilsumálini, skúla- og skúlabýggingarmálið, húsbýggingarmálið, íleggjar- og fíggjannar spurningin.

farmaskipafloata av stórum skipum til okkara siglingskonu manning, reisir spurning um fleiri hundráð milliónir til fíggjan av hesi stóru og øðrum stórum vinnulívsspøgánum, ið hann heldur vera rímlig krøv í sammeting við milljarda þáttanina til Grønlands uppbygging.

Dam heldur fram:

Jeg har med megen interesse no-

teret mig den højtærede statsministers udtalelse vedrørende Færoerne. Jeg føler trang til at bevidne den højtærede statsminister en hjertelig tak for den forståelse af de færøske problemer — sociale, erhvervsmæssige og nationale — som det forekom mig kom til udtryk i statsministerens udtalelse.

Da jeg følte mig i overensstemmelse med hele det færøske folk, tillod jeg mig som bekendt her i det høje ting at rejse spørgsmålet om Færoernes repræsentation i Nordisk Råd, en repræsentation valgt af lagtinget. Den af den højtærede statsminister nævnte henvendelse fra det færøske hjemmestyre til den høje regering med ønske om regeringens velvillige medvirken til, at Færoerne som en særlig nordisk nation kan få sin egen repræsentation i Nordisk Råd, såvel som i det af det samlede sambandsparti i lagtinget fremsatte ønske om, at det færøske flag skal følge den færøske folketingsmand som medlem af Nordisk Råd, bekræfter til fulde rigtigheden af, at der virkelig er tale om et fælles folkeønske uden hensyn til partifarve.

Jeg følger mig overbevist om, at den af den højtærede statsminister tilsagte forhandling med folketingspartier samt den videre forhandling med repræsentanter for de øvrige nordiske lande vil føre til et gunstigt resultat. Derved har man givet et meget tydeligt bevis på, at i Norden anerkender man det enkelte nordiske folk eller den enkelte nation som nationalt ligeberettiget iblandt nationer uden hensyn til, hvorvidt der er tale om rigsfællesskab med en anden nation, eller der er tale om en nation der udgør en stat med fuld suverænitet.

Jeg har været glad for, at jeg har haft lejlighed til i Nordisk Råd at præcisere det færøske standpunkt, men når nu den højtærede statsminister som antydte har bebudet realitetsbehandling af det færøske ønske, og da man vistnok har lov til at kunne regne med, at regeringen og de respektive partier samt de øvrige nordiske lande inden næste session er nået til et endeligt standpunkt, har jeg fundet det rigtigst ikke at lade mig genvælge som medlem af Nordisk Råd for ikke at komplicere spørgsmålet af en eller flere repræsentanter i Nordisk Råd.

På forhånd vil jeg gerne bevidne samtlige partier, der er gået ind for det færøske ønske, min bedste tak. Det er ikke alene hos den højtærede statsminister, jeg har konstateret en positiv holdning til ovennævnte spørgsmål. Inden for samtlige folketingspartier mener jeg at have mødt forståelse af de færøske synspunkter og ønske om at yde disse al mulig støtte. Således glædede den klare stillingtagen, det ærede medlem hr. Niels Westerby i går gav udtryk for i det høje ting, da han

talte om færingerne selvfølgelig ret til repræsentation i Nordisk Råd, mig meget, og det giver mig de bedste forhåbninger om et udfald, et resultat, der vil vække tilfredshed på Færoerne.

Da man for 6-7 år siden fra dansk og færøsk side blev enig om at fjerne al forskelbehandling på det sociale område, fik det skelsættende betydning. De sociale love, man dengang vedtog, og hvorved man stillede mod de samme sociale ydelser på alle områder deroppe som her, ned, vakte megen glæde og tilfredshed overalt på Færoerne. Der er dog den mangel ved denne for Færoerne så storlede lovgivning, at den gældende praksis, hvorefter de enkelte love kan sættes i kraft på Færoerne efter ønske fra hjemmestyret, ofte medfører en forsinkelse af deres ikrafttræden eller ajourføring. En ændring af praksis derhen, at nye lovforslag eller forslag om ændringer i bestående love på det sociale område, samtidig med deres fremsættelse i det høje ting også straks skal forelægges hjemmestyret til udtalelse, ville være ønskeligt. Lovene med de eventuelle af de særlige færøske forhold nødvendiggjorte ændringer kunne da hurtigere træde i kraft på Færoerne, således at efterslæbet på det sociale område mindskedes betydeligt.

Foruden ajourføringen af den sociale lovgivning, som den højtærede statsminister har bebudet, er man som ved tidligere lejligheder fra det høje tings talerstol berørt, stærkt optaget af fuldførelsen af hospitalsbyggeriet, der kan forventes delvis fuldført i den nærmeste fremtid, men hvis endelige fuldførelse antages at ville tage nogle år endnu. Fuldført vil vort sygehusvæsen stå på højde med det bedste, man har i andre lande, hvilket vi værdsætter højt og er meget glade for.

Også med hensyn til skolebyggeriet hersker der en stor aktivitet, samtidig med at man som hørnet er stærkt optaget af at reformere og udbedre skolevæsenet i det hele taget. Medens man i tiden før og efter den første verdenskrig kunne sige, at boligbyggeriet stod på højde med befolkningens behov for nye boliger er man i dag på Færoerne i samme dilemma med hensyn til boligbyggeriet på de større pladser, som man er i Danmark og inden for de fleste moderne samfund, hvor befolkningens tilvækst i produktionscentrene er så stor, at nytbyggeriet ikke kan følge med.

Hovedårsagen for miseren inden for boligsektoren på Færoerne er mangelen på finansiering. Spørgsmålet er selvfølgelig, hvordan man kan få tilvejebragt den nødvendige finansiering til acceptable betingelser. Renteniveauet er helt oppe i skyerne og vanskeliggør alt byggeri såvel som hele erhvervslivet. Finansieringsspørgsmålet er således det spørgsmål, der brænder mest på.

I denne forbindelse er der særlig tale om finansieringsmidler til anskaffelse af de kostbare fabrikskibe, som det er magtpåliggende at anskaffe til komplettering af vor fiskeriflåde — som det lykkedes

med forenede anstrengelser at få tilvejebragt — samt om finansiering af køb eller bygning af det nødvendige antal store fragt- og passagerskibe, som det store antal skibsførere, styrmænd, maskinmestre, hovmestre og andre i fremmed tjeneste værende færøske søfolk går og venter på.

Vor land er fattigt og lille. Men vi har to meget værdifulde aktiver: havet, det vældige store hav med de ubegrænsede arbejdsmuligheder, og en skare dygtige fiskere og søfolk, der er ekspansive og mindede til at besejle havet og udnytte dets rigdomme, hvor de findes uden hen syn til afstande, og uanset om der er tale om fiskeri eller damskibsejlsjald.

Men for rigtig at kunne sætte ind på disse felter kræves der vældige investeringer, dem magter vi færinger ikke alene.

Her er det, der åbner sig de helt store perspektiver for et broderligt samarbejde mellem det danske og det færøske folk. Vi har de langfart mindede og dygtige fiskere og søfolk, medens man hørnet vil kunne fremskaffe kapitalen — de flere hundrede millioner kroner, der kan blive tale om, ikke som tilskud men som lån; men kapitalen må ydes til en acceptabel og forrentningsmæssig forsvarlig rente og på acceptable afdragsbetingelser. Det må indrømmes, at med hensyn til den forrentningsmæssige side af sagen, afsætnings- og markedsforhold, shippingforstand m. m., har man på Færoerne endnu meget tilbage at ønske, medens man fra dansk side har trådt de forrentningsmæssige barmesko og er i besiddelse af den påkrævede erfaring og indsigt, som man i broderligt samarbejde vil kunne lade komme færinger til gode.

I den mest effektive kontakt og etablering af et ekspansivt og frukt-

bart samarbejde mellem det danske og det færøske folk til udnyttelse af de muligheder, som havet — som her antydte — har at byde på, findes den stærkeste og måske eneste i det lange løb holdbare basis for udvikling af et varigt samhörighedsforhold, bygget på erkendelse af, at det egentlig kun er det praktiske samarbejde på lige fod, som rigtig kan skabe den uforbeholdne glæde ved og ønsket om fællesskabets bevarelse.

Jeg har med den største glæde og tilfredshed noteret mig den højtærede statsministers udtalelse vedrørende Danmarks indsats i Grønland til fordel for og højnelse af den grønlandske befolknings levestandard. Her er der ikke tale om et par hundrede millioner kroner, men om langt over en milliard kroner som kontant ydelse, der ikke skal tilbagebetales. Ydelse af nogle hundrede millioner kroner, ikke som gave men som lån, til ophjælpning og udvikling af de færøske erhverv forekommer mig derfor ikke at være nogen utopisk tanke eller noget urimeligt ønske, men et naturligt led i bestrebelsene for at skabe gode livsmuligheder for den færøske befolkning samt de bedste relationer det danske og færøske folk imellem.

Statsministerin takkar Dam og vónar, at spurningurin um Føroyar sum limur í norðlendsku ráðnum verður greiddur til Føroya sóma.

Jeg skal derefter gå over til at gøre nogle bemærkninger i mere kronologisk rækkefølge.

Jeg vil gerne først takke hr. Mohr Dam for hans indlæg og også sige, at jeg synes, man må respektere, at han trækker sig ud af Nordisk Råd for ikke at komplicere det eventuelle valg af af en direkte nordisk repræsentant, som vi håber må blive resultatet af de drøftelser, der skal føres.

Marius Johannesen i Føroya útvarpi.

Tá ið eg sat og lurtaði eftir tí politiska orðaleiki, ið fór fram í kvöld millum Øregard og Marius, tá bleiv eg illa við at hoyra Marius tá ið hann segði, at nú var ein vælstandur í Føroyum, sum ongantið áður, tí nú var arbeiði til allar hendur.

Eg fari at loyva mær at seta tygum ein Marius Johannesen ein spurning. Hvi flytur fólk ið av bygdnum til Havnar at sokja sær arbeiði, tá arbeiði eftir tygara orðum er til allar hendur her á landi?

Tað harmar meg og sikkurt fleiri við mær, at tygum sum ein ansvarligur lögtingsmaður skulu standa og tosa sovrðið fyrri fólk, tí her megu tygum vita betur enn tað, ið tygum tosa um. Um tygum vildu farið at kanna landið, hvussu nógv arbeiðsloysi er í Føroyum, so hvødu tygum kanska ótast við. Nei, mín góði

Marius, so lætt kunnu tygum ikki sleppa frá hasum, tygum segdu.

Her á landi er stórt arbeiðsloysi manga staðni, og trong krø hjá mangari familju. Tað kann eg siga tygum sum ein familjumaður, men at tygum, og tit, ið vildu hava lønir tykkara longur upp við tilbaka-virkandi kraft, tit kunna siga, at tað er vælstandur her á landi, men so er ikki víða hvar, sum tygum meina —. Og tað mundi koma mongum dátt við, tá ið tit vildu hava lønir tykkara upp, samtiðis sum tit vildu, at teir, ið rógva út í Grønlandi, skuldu koma at gjalda tilbakavirkandi skatt fyrri fleiri ár aftur eftir, ja slíkir eru fiskimansins og arbeiðs-aranna vinnir.

Arbeiðsleysur arbeiðari

**SKULA TIT
BRUKA BIL**

persónkoyring ella skúla-koyring, so sniðit tlf. 3456

Alexander Dalfoss